

Betaalbewijs gezocht: het Gerecht verduidelijkt de informatieplicht van indirecte douanevertegenwoordigers

Het Gerecht¹ heeft onlangs een belangrijke uitspraak gedaan over de reikwijdte van de informatie- en documentatieverplichtingen van een indirecte douanevertegenwoordiger.² Daarnaast gaat het Gerecht in op de mogelijke gevolgen voor de douanewaarde wanneer geen betalingsbewijs kan worden overgelegd.

In deze bijdrage bespreken wij het eerste aspect. We gaan in op de mogelijke implicaties voor douanevertegenwoordigers en plaatsen tot slot een belangrijke nuance met betrekking tot intercompany-transacties.

23 juni 2026

De feiten

VÁM4ALL trad op als indirecte douanevertegenwoordiger bij de invoer van goederen uit China in 2019. De douanewaarde werd aangegeven volgens de transactiewaardemethode (de werkelijk betaalde of te betalen prijs). Tijdens een controle achteraf vroeg de Hongaarse douane herhaaldelijk om bewijsstukken die deze waarde konden staven, waaronder betalingsbewijzen. Hoewel VÁM4ALL verschillende documenten overlegde (facturen, paklijsten, vervoersdocumenten en foto's), kon niet worden aangetoond dat de goederen daadwerkelijk waren betaald. Omdat de goederen inmiddels waren verkocht, konden zij ook niet meer worden gecontroleerd.

De douane concludeerde daarom dat de transactiewaarde niet betrouwbaar kon worden vastgesteld en wees deze methode af op grond van artikel 140 Uitvoeringsverordening van het Douanewetboek van de Unie. Ook achtte zij de alternatieve waarderingsmethoden van artikel 74, lid 2, Douanewetboek van de Unie (hierna: DWU) niet toepasbaar. Vervolgens stelde zij de douanewaarde vast via de zogenoemde "redelijke middelen"-methode (artikel 74, lid 3), waarbij zij gebruikmaakte van vergelijkbare invoergegevens uit een nationale douanedatabank. Dit leidde tot een aanzienlijke verhoging van de douaneschuld.

Na vergeefse administratieve en gerechtelijke procedures kwam de zaak voor de Hongaarse hoogste rechter (Kúria). Deze stelde prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de EU. Laatstgenoemde heeft de vragen vervolgens heeft doorgezonden aan het Gerecht.³

¹ Het Gerecht is de lagere van de twee rechterlijke instanties die samen het Hof van Justitie van de Europese Unie vormen.

² Hof van Justitie van de EU, zaaknr. T 224/25, 03-06-2026 (VÁM4ALL).

³ Sinds 1 oktober 2024 kan het Gerecht prejudiciële vragen behandelen op onder meer het gebied van het douanewetboek. Verzoeken worden nog steeds bij het Hof van Justitie ingediend, waarna zij kunnen worden doorgezonden aan het Gerecht.

De verantwoordelijkheid van de indirecte vertegenwoordiger

De eerste prejudiciële vraag betreft de omvang van de informatie- en documentatieplicht van een indirecte douanevertegenwoordiger tijdens een douanecontrole. De verwijzende rechter vraagt zich af of een indirecte douanevertegenwoordiger niet alleen de documenten moet kunnen overleggen die vereist zijn voor de inklaring, maar ook alle andere documenten met betrekking tot de ingevoerde goederen, waaronder bewijsstukken waaruit de daadwerkelijk betaalde prijs blijkt.

Het Gerecht stelt allereerst vast dat artikel 15, lid 1, van het DWU bepaalt dat iedereen die direct of indirect betrokken is bij douanecontroles verplicht is de douaneautoriteiten alle noodzakelijke documenten en inlichtingen te verstrekken. Een indirecte douanevertegenwoordiger handelt volgens artikel 18, lid 1, in eigen naam maar voor rekening van een andere persoon. Wanneer hij een douaneaangifte indient, treedt hij daarom op als aangever. Daardoor rusten alle verplichtingen uit artikel 15, lid 1, op hem.

Verder volgt uit artikel 163, lid 2, van het DWU dat bewijsstukken aan de douaneautoriteiten moeten worden verstrekt wanneer dit noodzakelijk is voor een douanecontrole. Omdat de indirecte douanevertegenwoordiger als aangever optreedt, moet hij deze bewijsstukken kunnen verstrekken.

Het Gerecht wijst er daarnaast op dat de transactiewaarde van ingevoerde goederen volgens artikel 70 van het DWU wordt bepaald aan de hand van de werkelijk betaalde of te betalen prijs. Deze prijs omvat alle betalingen die de koper aan de verkoper of aan een derde ten behoeve van de verkoper verricht of moet verrichten als voorwaarde voor de verkoop van de goederen.

Daaruit volgt dat een indirecte douanevertegenwoordiger, wanneer de aankoopprijs pas na het indienen van de douaneaangifte wordt betaald, moet kunnen aantonen dat deze betaling daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Indien hij zelf niet over deze informatie beschikt, moet hij deze kunnen verkrijgen van de persoon die hem heeft gemachtigd om als vertegenwoordiger op te treden.

Het Gerecht verklaart dat artikel 15, lid 1, DWU, gelezen in samenhang met artikel 18, lid 1, en artikel 163, lid 2, DWU, zo moet worden uitgelegd dat een indirecte douanevertegenwoordiger naast de voor de inklaring vereiste documenten alle andere documenten met betrekking tot de ingevoerde goederen, waaronder documenten waaruit de werkelijk betaalde prijs blijkt, moet kunnen overleggen en ter beschikking van de douaneautoriteiten moet stellen wanneer zij hem daar in het kader van een douanecontrole om hebben verzocht.

Van douanevertegenwoordiger naar compliancepartner

De praktische betekenis van deze uitspraak ligt niet zozeer in de bevestiging dat een indirecte douanevertegenwoordiger documenten moet kunnen overleggen, maar in de vraag hoe hij dat in de praktijk organiseert.

Veel indirecte douanevertegenwoordigers beperken hun betrokkenheid tot het verzamelen van de documenten die nodig zijn voor de inklaring, zoals de handelsfactuur, paklijst en vervoersdocumenten. Het Gerecht maakt echter duidelijk dat de informatieplicht van artikel 15 DWU verder reikt. Ook jaren na de invoer kan de douane aanvullende informatie verlangen ter onderbouwing van de aangegeven douanewaarde.

Dat betekent dat een indirecte douanevertegenwoordiger er verstandig aan doet vooraf afspraken te maken over de beschikbaarheid van relevante documentatie gedurende de periode waarin een controle achteraf mogelijk is. Daarbij valt niet alleen te denken aan betalingsbewijzen, maar ook aan contracten, prijsafspraken en andere documenten die de aangegeven transactiewaarde kunnen onderbouwen.

Met name wanneer sprake is van lange betalingstermijnen, transacties tussen verbonden ondernemingen of andere omstandigheden die vanuit douaneperspectief een verhoogd risico kunnen opleveren, verdient het aanbeveling de importeur tijdig op deze verplichtingen te wijzen. De uitspraak onderstreept daarmee dat de rol van de indirecte douanevertegenwoordiger verder gaat dan het indienen van de aangifte alleen en in toenemende mate kenmerken vertoont van een compliancefunctie.

Hoe werkt dit bij intercompany-transacties?

Binnen concernverhoudingen komt het regelmatig voor dat geen afzonderlijke betaling plaatsvindt tussen de koper en verkoper van goederen, terwijl de factuur vanuit concernperspectief wel degelijk wordt voldaan. Vaak bestaan er wederzijdse vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen, waardoor slechts een nettosaldo wordt afgerekend of de verplichtingen onderling worden verrekend.

Het DWU verwijst naar de „werkelijk betaalde of te betalen prijs” en het Gerecht spreekt over „documenten waaruit de werkelijk betaalde prijs blijkt”. Bij transacties tussen verbonden ondernemingen hoeft dit echter niet noodzakelijkerwijs te worden aangetoond met een traditioneel bankafschrift waaruit een rechtstreekse betaling tussen koper en verkoper blijkt.

Ook documenten waaruit volgt dat een schuld door verrekening, *netting*, rekening-courantverhoudingen of cash pooling is afgewikkeld, kunnen relevant bewijs vormen dat de transactiewaarde daadwerkelijk is voldaan. De nadruk ligt daarbij niet zozeer op de wijze van betaling, maar op de mogelijkheid om aan te tonen dat de overeengekomen prijs daadwerkelijk ten laste van de koper is gekomen en ten gunste van de verkoper is verwerkt.

Vanuit douaneperspectief is het daarom raadzaam niet alleen betalingsbewijzen te bewaren, maar ook de documentatie waaruit blijkt hoe intercompany-vorderingen en -schulden

binnen het concern worden verrekend en afgewikkeld. Te denken valt aan netting-overzichten, rekening-courantadministraties, cashpoolrapportages en interne verrekeningsdocumentatie. Dergelijke stukken kunnen van groot belang zijn wanneer de douane jaren later in het kader van een controle achteraf vraagt om bewijs dat de gefactureerde prijs daadwerkelijk is betaald of anderszins is voldaan.

Wat kunt u overwegen?

- Contractueel vastleggen dat de importeur op verzoek betalings- en douanewaardedocumentatie verstrekt.
- Vooraf controleren of betalingsstromen binnen concernverhoudingen achteraf kunnen worden gereconstrueerd.
- Extra aandacht besteden aan transacties met lange betalingstermijnen.
- Ervoor zorgen dat relevante documentatie gedurende de controletermijn beschikbaar blijft.

Heeft u naar aanleiding van het bovenstaande vragen of opmerkingen?

Wij gaan hierover graag met u in gesprek.

Disclaimer

Deze publicatie dient uitsluitend ter algemene informatie en vormt geen juridisch of fiscaal advies. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid voor het gebruik van deze informatie.

Voor advies op maat verzoeken wij u contact met ons op te nemen.

Othleo Gemin

Customs Specialist

othleo@tradecollect.eu

+31 (0) 6-42 91 97 04